

UCHWAŁA NR VI/48/2024
RADY GMINY WĄDROŻE WIELKIE

z dnia 27 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024-2027”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) oraz art. 179 ust. 2 w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 - 2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wądroże Wielkie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE WĄDROŻE WIELKIE
NA LATA 2024 - 2027**

1. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego jak również naturalnym środowiskiem rozwoju człowieka. W rodzinie realizowane są określone zasady, które pozwalają budować prawidłowe relacje społeczne. Rodzina funkcjonująca prawidłowo daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa, wzmacnia ich rozwój osobisty, a jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy. Rodzina ma kluczowe znaczenie dla życia i prawidłowego rozwoju dziecka.

Budowanie dobrych relacji i więzi rodzinnych ma wpływ na ochronę dzieci i młodzieży przed podejmowaniem ryzykownych zachowań. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 - 2027 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Wądroże Wielkie w latach 2020 - 2023. Niniejszy Program wskazuje działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak również działania profilaktyczne i prorodzinne, których celem jest zapobieganie marginalizacji oraz społecznemu wykluczeniu. Ideą w tworzeniu Programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata. Jeżeli w rodzinach pojawiające się problemy przewyższają możliwość ich rozwiązania we własnym zakresie, przy wykorzystaniu własnych środków oraz zasobów, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz. Należy wtedy dołożyć wszelkich starań, aby takie rodziny uzyskały profesjonalną pomoc, tak, aby w przyszłości same mogły funkcjonować bez konieczności wsparcia różnych instytucji.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), dalej zwaną także "ustawą". Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy

i współdziałaniu odpowiednich służb społecznych, organizacji pozarządowych, kościołów oraz związków wyznaniowych.

2. Podstawy prawne Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2027.

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1993 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),

3. Zakres Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2027.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2027 jest skierowany do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Wądroże Wielkie. Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancję wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo –

wychowawczych, jak również ubóstwa bądź zagrożenia umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie.

4. Diagnoza środowiska lokalnego.

4.1. Demografia.

W 2023 roku liczba mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie wynosiła 3758 osób. Z tego:

1. Podział wiekowy kobiet:

0 - 18 lat – 351

19 - 60 lat – 969

powyżej 60 lat – 531

2. Podział wiekowy mężczyzn:

0 - 18 lat - 363

19 - 65 lat - 1204

powyżej 65 lat - 340

Struktura wieku ludności Gminy Wądroże Wielkie na dzień 31.12.2023 r. przedstawia się następująco:

- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym - 714 osób

- liczba osób w wieku produkcyjnym - 2173 osoby

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym 871 osób

W 2023 r. liczba mieszkańców w Gminie Wądroże Wielkie wynosiła 3758 osób, z czego 49% stanowią kobiety, a mężczyźni 51%. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili 19% ogółu mieszkańców, w wieku produkcyjnym 58%, natomiast poprodukcyjny wiek reprezentuje 23% mieszkańców Gminy.

4.2. Bezrobocie.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 3%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pacy w Jaworze z terenu gminy Wądroże Wielkie wynosiła 114 osób, w tym 56% stanowiły kobiety, 44% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 1,5%.

4.3. Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.

Gmina Wądroże Wielkie realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym. Na ich realizację środki pochodzą z budżetu państwa i przekazywane są w formie dotacji lub pochodzą z budżetu Gminy Wądroże Wielkie.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim objął pomocą ogółem 86 osób, w tym 55 rodzin z dziećmi, a w 2022 roku 83 osoby, w tym 61 rodzin z dziećmi.

W gminie Wądroże Wielkie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2023 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy rodzinom. Źródło: OPS Wądroże Wielkie.

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w 2022 roku	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w 2023 roku
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	5
Wielodzietność	7	5
Bezrobocie	22	27
Alkoholizm	4	7
Narkomania	0	0
Przemoc w rodzinie	3	3
Długotrwała lub ciężka choroba	16	11
Ubóstwo	45	38
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	0	0

Niepełnosprawność	29	24
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0

Zapewniając pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim przyznawał świadczenia pieniężne, m.in. w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, jak również w postaci niepieniężnej, np. w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1	86	55	137
w tym: świadczenia pieniężne	2	54	51	121
świadczenia niepieniężne	3	32	16	80

W 2023 roku zasiłek stały otrzymywało 21 osób, zasiłek okresowy 19 osób, a zasiłek celowy przyznano 33 osobom.

Z programu „Posiłek w domu i szkole” skorzystało 96 osób. Świadczenie pieniężne na zakup żywności (zasiłek celowy w ramach programu) przyznano decyzją dla 64 osób, a z pomocy w formie posiłku skorzystało 32 dzieci.

4.4. Asystent rodziny.

Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Do jego zadań należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. Podczas spotkania asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz ich oczekiwaniach. Asystent rodziny wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do instytucji świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny.

Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z pracownikami socjalnymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, placówkami oświatowymi czy sądami - poprzez kuratorów zawodowych i społecznych. Zatem aktywność asystenta rodziny można podzielić na dwa obszary zadaniowe. Pierwszym jest bezpośredni kontakt z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę (jej członków). Drugim natomiast jest szeroko zakrojona współpraca asystenta z osobami i instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny.

**Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Wądroże Wielkie
w latach 2021 – 2023.**

	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	4	5	5
do 3 miesięcy	0	0	0
powyżej 3 do 12 miesięcy	1	2	1
powyżej 1 roku	3	3	4
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną (podawany w miesiącach)	6	11	12
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	0	0	1
ze względu na osiągnięcie celów	0	0	1
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0	0
ze względu na brak efektów	0	0	0
ze względu na zmianę metody pracy	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.

4.5. Piecza zastępcza

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci - co może oceniać tylko sąd opiekuńczy - zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej - rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu. W przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która ją osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą, odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Gmina Wądroże Wielkie, zgodnie z art. 176 pkt 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2022 - 2023 wraz z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Rok	2022	2023
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	15	15
Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0
Łączna odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	50.367,43	78.896,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim

4.6. Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy - podejmuje Zespół Interdyscyplinarny w Wądrożu Wielkim oraz powoływane przez niego grupy diagnostyczno – pomocowe, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Wądroże Wielkie funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Został on powołany Zarządzeniem nr 97/2023 z dnia 31 października 2023 Wójta Gminy Wądroże Wielkie zgodnie z Uchwałą Nr LV/286/23 Rady Gminy Wądroże Wielkie z dnia 28 września 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Wądrożu Wielkim.

Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemocy w rodzinie. Są to przedstawiciele m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służby Zdrowia, Sądu Rejonowego oraz organizacji pozarządowych.

Procedurę "Niebieskie Karty" wszczyna się w każdym przypadku, w którym zaistnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Prowadzenie danego postępowania nie ma jednak określonych ram czasowych. Czas pracy z rodziną wynika z jej indywidualnych potrzeb - uzależniony jest od sytuacji całej rodziny i osoby doznającej przemocy, ustalonego

indywidualnego planu pomocy oraz zapewnienia zaspokojenia niezbędnych potrzeb – przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa.

Tabela nr 6. Liczba formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do ZI w Gminie Wądroże Wielkie. Źródło: GOPS Wądroże Wielkie.

	2022	2023
Liczba prowadzonych spraw w ramach procedury „Niebieska Karta”	11	6

4.7. Karta Dużej Rodziny.

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest każdemu członkowi rodziny, także rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka, którzy spełniają warunki określone w/w ustawie.

Za członków rodziny wielodzietnej uznaje się rodzica (rodziców) oraz jego małżonka mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia, a w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej - do 25 roku życia. Natomiast bez ograniczeń wiekowych wydaje się Karty dzieciom legitymującym się umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Rodzicom oraz małżonkowi rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na wniosek rodziny wielodzietnej. Wniosek o wydanie Karty może złożyć każdy pełnoletni jej członek. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Na podstawie Karty członkowie rodzin wielodzietnych mogą skorzystać z wprowadzonych uprawnień (zniżek na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa oraz innych dóbr i usług) na poziomie ogólnokrajowym oferowanych przez instytucje i podmioty gospodarcze. Członek rodziny wielodzietnej we wniosku o przyznanie Karty wskazuje, że wniosek dotyczy karty tradycyjnej lub karty

elektronicznej. Możliwość wnioskowania o Kartę Dużej Rodziny w formie elektronicznej, wyświetlanej przy pomocy dedykowanej aplikacji na urządzenia mobilne (smartfony, tablety) weszła w życie od 1 stycznia 2018r.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły w życie inne zmiany dotyczące Karty Dużej Rodziny. W związku z nowelizacją powołanej wyżej ustawy, od 2019 roku Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. W związku z powyższym znacząco wzrosła liczba osób składających wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. złożono 29 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny.

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny: 1

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców: 28

Liczba przyznanych Kart dla nowego członka rodziny: 55

Liczba przyznanych nowych Kart dla osób, które już były posiadaczami: 0

Liczba przyznanych duplikatów Kart: 0

Liczba przyznanych Kart w formie tradycyjnej: 55

Liczba przyznanych Kart w formie elektronicznej: 12

4.8. Inne formy wspierania rodziny w latach 2022 – 2023.

Uzupełnieniem polityki socjalnej Gminy Wądroże Wielkie są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze oraz fundusz alimentacyjny, które finansowane są w całości z budżetu państwa.

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze są udzielane na okresy zasiłkowe (świadczeniowe). Przy świadczeniach uzależnionych od kryterium dochodowego, brane pod uwagę są dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy (świadczeniowy), jednak z uwzględnieniem dochodu uzyskanego lub utraconego po roku bazowym.

Świadczenia rodzinne - przyznawane są na wniosek uprawnionych osób. Wnioski składa się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- a) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego - celem tego zasiłku jest częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka,
- b) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - celem tzw. „becikowego” jest udzielanie wsparcia rodzinom, które zdecydowały się na posiadanie potomstwa,
- c) zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych, który stanowi, że rada gminy może w drodze uchwały przyznać dodatkowe świadczenie,
- d) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne - wiążą się one z zwiększonymi wydatkami, które powstały w związku z niepełnosprawnością osoby w rodzinie bądź ze względu na podeszły wiek,
- e) świadczenia rodzicielskie - celem tego świadczenia jest zwiększenie pomocy finansowej w związku z urodzeniem dziecka, przyjęciem go na wychowanie bądź objęciem go pieczęcią zastępczą dla tych rodziców, którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego tj. osobom zatrudnionym na podstawie umów cywilnoprawnych, studentom oraz osobom bezrobotnym.

Fundusz alimentacyjny – świadczenia z funduszu przyznawane są na wniosek osób uprawnionych na podstawie obowiązującej od 7 września 2007 roku ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wnioski składa się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Za życiem - ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” została wprowadzona dnia 4 listopada 2016 roku. Celem ustawy jest uregulowanie w sposób kompleksowy wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń 2022	Liczba wypłaconych świadczeń 2023
1.	Zasiłek rodzinny	1588	1126
2.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	1	1
3.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	13	8
4.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka	46	55
5.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	101	86
6.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	168	157
7.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	209	180
8.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	398	275
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	1163	1108
10.	Świadczenia pielęgnacyjne	191	232
11.	Świadczenia rodzicielskie	25	47
12.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	24	31
13.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	9	9
14.	Zasiłek dla opiekuna	0	0
15.	Świadczenia wychowawcze 500 +	0	0
16.	Fundusz alimentacyjny	265	237
17.	Za życiem	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim.

4.11. Poradnictwo specjalistyczne.

Gmina Wądroże Wielkie zapewnia pomoc w postaci specjalistycznego poradnictwa. Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej dla mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie działa 1 raz w tygodniu w Urzędzie Gminy w Wądrożu Wielkim. W Gminie działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

5. Adresaci programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Wądroże Wielkie, zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych z problemem ubóstwa. Rodzin, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacjach wymagających udzielania pomocy przez pałcówki oraz instytucje prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program ten kierowany jest w szczególności:

- dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi przewlekle,
- dla rodzin wielodzietnych,
- dla rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- dla rodzin niepełnych,
- rodzin z osobami starszymi, zależnymi, wymagającymi pomocy osoby drugiej.

Program przewiduje pracę z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mające na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

6. Zasoby i partnerzy w realizacji programu.

Instytucje oraz organizacje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i inne pełniące funkcje wspierające wobec rodziny:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoła Podstawowa w Wądrożu Wielkim,
- Szkoła Podstawowa w Budziszowie Wielkim,
- Gminne Przedszkole w Wądrożu Wielkim,
- Komisariat Policji w Jaworze,

- Zespół Opieki Zdrowotnej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze,
- Sąd Rejonowy w Jaworze,

oraz inne organizacje i instytucje prowadzące działalność, której celem jest dobro rodziny.

7. Cele programu, zadania, wskaźniki ich realizacji.

Cele określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2027 powinny opierać się na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny oraz wsparciu poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym istniejących zasobów wewnętrznych gminy. Cele wpisują się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wądroże Wielkie na lata 2023 – 2028.

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1

Poprawa sytuacji materialnej rodzin poprzez wsparcie rodzin w realizowaniu funkcji ekonomicznej i tworzenie warunków umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej	- liczba rodzin: osób i rodzin objętych pomocą oraz wysokość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy: - zasiłek stały, - zasiłek okresowy, - zasiłek celowy, - zasiłki rodzinne z dodatkami, - zasiłki pielęgnacyjne, - świadczenia pielęgnacyjne - świadczenia rodzicielskie- - specjalny zasiłek opiekuńczy, - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, - zasiłek dla opiekuna, - fundusz alimentacyjny, - świadczenie Za życiem.

2. Zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych	- liczba dzieci, uczniów i młodzieży korzystających z gorących posiłków w placówkach oświatowych - liczba osób/rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, - liczba osób starszych, chorych, niepełnosprawnych korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
3. Objęcie pomocą w formie: stypendiów szkolnych i wyprawek wszystkich dzieci wymagających tej formy pomocy	- liczba przyznanych wyprawek szkolnych, - liczba przyznanych stypendiów szkolnych.
4. Współfinansowanie pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, - liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, - wysokość środków wydatkowanych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej).
5. Zapewnienie opieki osobom starszym oraz osobom zależnym w domach	- liczba osób objętych pomocą w postaci usług opiekuńczych, - liczba osób objętych innym wsparciem.

Cel szczegółowy 2

Sprawny system interwencji kryzysowej oraz zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach, w tym w rodzinach wychowujących dzieci.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Rozwój usług asystentów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodzin.
2. Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego osobom przeżywającym trudności	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób i udzielonych porad.
3. Działania wspierające Zespołu Interdyscyplinarnego wobec rodzin przeżywających trudności	- liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty", - liczba rodzin z dziećmi, objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
4. Zapewnienie osobom (matkom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy	- liczba osób dorosłych i dzieci korzystających ze schronienia.
5. Zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym (osobom bezdomnym)	- liczba osób skierowanych do schroniska, noclegowni.

6. Monitorowanie sytuacji rodzin w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych	- liczba rodzin objętych pracą socjalną, - liczba wizyt monitorujących, - liczba zawartych kontraktów socjalnych.
7. Współpraca z GKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem	- liczba wniosków skierowanych do GKRPA dot. rodzin zagrożonych kryzysem spowodowanym uzależnieniami.

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 - 2027 zakłada również realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno - gospodarczą kraju, województwa lub Gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w niniejszym dokumencie celów oraz kierunków działań, wtedy, gdy pojawi się taka potrzeba.

8. Monitoring i ewaluacja programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2024 – 2027 Gminy Wądroże Wielkie będzie się opierał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim. Dodatkowo pozyskiwane zostaną informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań.

Monitorowanie i ewaluacja Programu będą się odbywać poprzez składanie do dnia 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądrożu Wielkim – Wójtowi, celem przedstawienia Radzie Gminy.

9. Źródła finansowania.

Zakłada się, iż źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2024 - 2027 będą:

- budżet Państwa,
- budżet Gminy Wądroże Wielkie,

- fundusze strukturalne,
- programy wspólnotowe Unii Europejskiej,
- środki funduszy celowych,
- jak również środki pozyskane z innych prawem określonych źródeł.

10. Zakończenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami.

Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystwały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Wądroże Wielkie.

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gminy mają obowiązek opracować i realizować trzyletnie programy wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wądroże Wielkie na lata 2024 - 2027 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przewyższania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną.

Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich, uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Hawran